

Українська література 10 клас

Вчитель Білоус Леся

lesiab2016@gmail.com

09/27/2025

Лекція 3 ст.15-16 переказувати , вправа 2.1, 2.3 ст.12-14 письмово .

Вправа 3.1 ст.18 письмово

Лекція переказувати (лекція додається)

Творчість Т. Шевченка "Трьох літи

У 1843 р. Шевченко поїхав на Україну, де не був 14 років. Відвідав нині рідну Кирилівку, був і в інших місцях на Київщині, на Чернігівщині, на Полтавщині.

Поета глибоко вразило тяжке становище закріпаченого селянства. Шевченко глянув тепер на життя народу не очима підлітка-кріпака, а очима дорослої освіченої людини з передовим політичним світоглядом. Митець бачив і відчув, що в народних масах росте сила гніву проти гнобителів.

З-під пера поета виходять сатири, сповнені великого революційного гніву: «Сон», «Кавказ», « І мертвим, і живим...». Мотиви революційної боротьби посіли значне місце в ліриці цих років («Три Літа», «Заповіт», «Холодний Яр»).

Зміни, що сталися в настроях і думках поета, яскраво передає він сам у вірші «Три літа», який має певне програмове значення.

Т. Шевченку випало творити у виключно жорстокі часи. Експлуатація закріпаченого селянства переходила всякі межі. Збройні спроби поневолених селян протидіяти свавіллю поміщиків жорстоко придушувалися. З висоти своїх ідейних революційно-демократичних переконань дивиться Шевченко на ту «вінценосну громаду» і в сатиричній поемі «Сон».

Шевченко вирішив поїхати в Україну. Для цього навіть перервав навчання в Академії мистецтв. Тягнуло в рідний край. Не Батьківщині пост провів кінець весни, все літо і всю осінь 1843 року, повернувся до Петербурга в лютому 1844 року. У цей час він і написав «Сон» («У всякого своя доля»), де відтворив живі враження дикої сваволі поміщиків, злиденного життя і нестерпних страждань кріпаків. Свій гнів вилив він у поемі, яка є гострою сатирою на царську Росію часів Миколи 1, на всю систему самодержавного ладу.

Основна думка І. Франко: «Сон» - це, безперечно, перший в Росії сміливий і прямий удар на гниль і неправду кріпацтвам. Т. Шевченко в поемі заявив на весь голос, що головні біди України є похідними від її підневільного стану в Російській імперії.